

Nytt om tilsyn og regelverk

Driftsforum kompostering 2018

Marit Larssen Sekse, Mattilsynet Region Sør og Vest

Kampanjetilsyn 2018

- *Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)*
- *Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav*
- *Forskrift om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum*

Kampanjetilsyn - korleis jobbar me?

➤ **Organisert som ei kampanje**

- Planlagt av ei gruppe

➤ **Intern rettleiinga**

- felles utgangspunkt for inspektørane
- Me ønskjer at det skal oppleve lik konsekvens på like feil over heile landet!

Same liste med spørsmål til alle:

Kravpunkt
Organisk - plikt til internkontroll
Organisk - internkontroll - innhold og dokumentasjon
Gjennomføring av biproduktforordningene
Organisk - Prøvetaking og analysemetode
Organisk - hygienisering og hygienisk kvalitet §10.3
Organisk - tungmetallinnhold §10.1
Organisk - krav til råvarer § 10.7
Organisk - merking dyrkingsmedier/jordforbedringsmidler
Organisk - merking organisk gjødsel
Organisk - varedeklarasjon
Organiske - forhold til andre lover

Kven får tilsyn i 2018 / kvifor tilsyn

Kven får tilsyn

Komposterings- og biogassanlegg som tek imot kjeldesortert husholdningsavfall

Kvifor tilsyn

- 6 år sidan sist nasjonale kampanje
- Fleire typar risiko (smitte, miljøgifter, manglande merking)
- Kampanje på avløpsslam (2016/2017) viser at me framleis finn mange av dei same feila som i 2012

Kva kjem me til å kontrollere

Risikovurdering og rutinar:

- Internkontroll
- Rutinar for prøvetaking
- Rutinar for merking
- **Me vil ha spesielt fokus på:**
 - Hygienisering
 - Tungmetall
 - Miljøgifter

Anlegget

- Godkjent?
- Er drifta i samsvar med godkjenninga?

Internkontroll

Dokumentert i form og omfang som er nødvendig

➤ Risikokart (HCCP)

- Kva kan gå gale?
- Kva for risiko kan vi leve med?

➤ Organisering og ansvar

- Internt på anlegget
- Når varene skiftar eigar

➤ Dei viktigaste rutinane

- Kva kontrolltiltak har vi, og er dei relevante?

➤ Avviksbehandling

➤ Regelmessig oppdatering

Mottakskontroll

➤ Tungmetall

- Kjenner de innhaldet i råvarene?

➤ Organiske miljøgifter

- Kan det følgje med råvarene?

➤ Animalske biprodukt

- Berre ABP det er lov å ta inn?

Kva har du med deg i dag?

Rutinar – har de rutinar som sikrar at de ikkje får uønska råvarer inn i prosessen?

Kjelder til tungmetall og miljøgifter

Viktige kjelder

- Bakgrunnsnivå i avfallet
- Strukturmateriale
- Tilsetjingsstoff
- Korrosjon i anlegg
- Feilsortering
- Ukjend avfall

Tiltak for å redusere innholdet av tungmetall og miljøgifter

- Kjeldesortering
- Utsortering av framandlekamar før kompostering
- Kontroll med ukjende råvarer
- Pass på strukturmaterialet

Aktsomhetsplikt (organiske miljøgifter)

Kva veit de om innhaldet av organiske miljøgifter i råvarene?

- NB! – Råvarer som ikkje kjem frå matkjeda

Eksempel på råvarer som krev ei skriftleg risikovurdering:

- Betongslam
- Kostasand
- Borekaks
- Avisningsvæske frå flyplass
- Restprodukt frå rensing av fiskeolje
- Fiskefor med medisinrester
- Mjølke med antibiotikarester

Hygiene

- I samsvar med godkjenning?
- **Overvaking av kritiske driftsparameter**
 - Temperatur – korleis blir den målt, kor ofte
 - Dokumentasjon
 - Rutinar for å kontrollere
- **Prøvetaking av E.coli eller Enterococceae etter hygieniseringstrinnet**
- **Rein/urein sone**
- **Skadedyrkontroll**

Prøvetaking

- Kvar tek de prøver?
- Koreis blir prøvene tatt?
- Kor ofte tek de prøver?
 - Kva er grunngjevinga?

Mattilsynet har ein rettleiar for prøvetaking på mattilsynet.no

Veileder for prøvetaking av slam, kompost og andre avfallsbaserte gjødselvarer

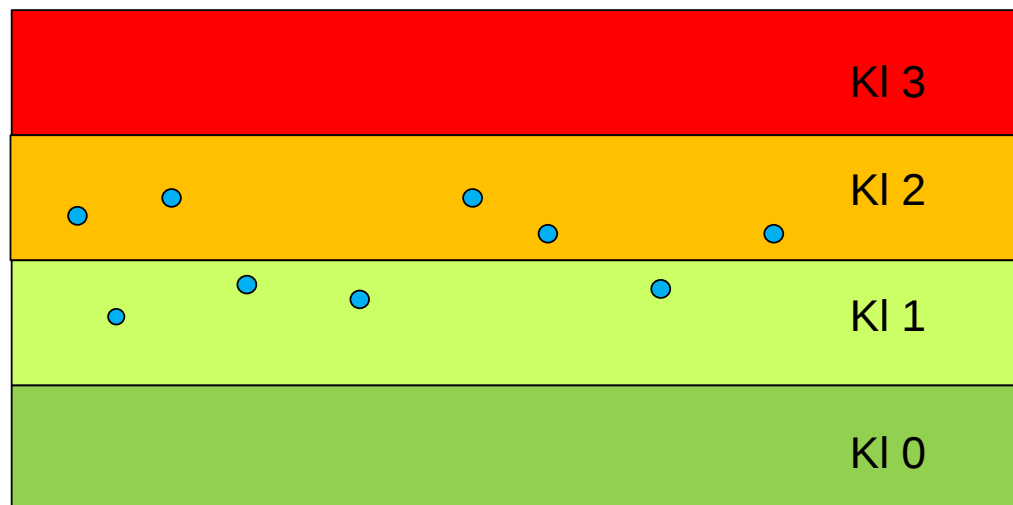

Vurdering av prøvetakingsplan

Selje produktet i kvalitetsklasse 1?

Selje produktet i kvalitetsklasse 2?

Tungmetall-
innhold

Analyseresultater over tid

Registrering av hage- og parkavfallskomposter

Hageavfall kan innehalde smitte

Skadegjerarar

Ugras

Framande artar

Hageavfallskompost skal registrerast i løpet av 1. april 2018

Enkel elektronisk registrering

- Oppgi info om produsent og produkt
- Vedlegg:
 - Eit analysebevis for tungmetall (7 stk.) i komposten
 - Beskrive hygienisering– og stabiliseringsmetode
- Registrering i Mattilsynet sine skjematenseter:
<https://skjema.mattilsynet.no/mats>

Revisjon av forskrift om organisk gjødsel

Mattilsynet sitt forslag

Frå registrering av produkt til registrering av verksemdene?

I dag:

- Registreringskrav til dei fleste gjødselvarer
 - Ein del blir ikkje registrert / endringar ikkje registrert

Forslag:

- Krav til registrering av verksemder
 - Aktivitet og omfang
 - Råvarer, produkt, hygieniseringsmetode.

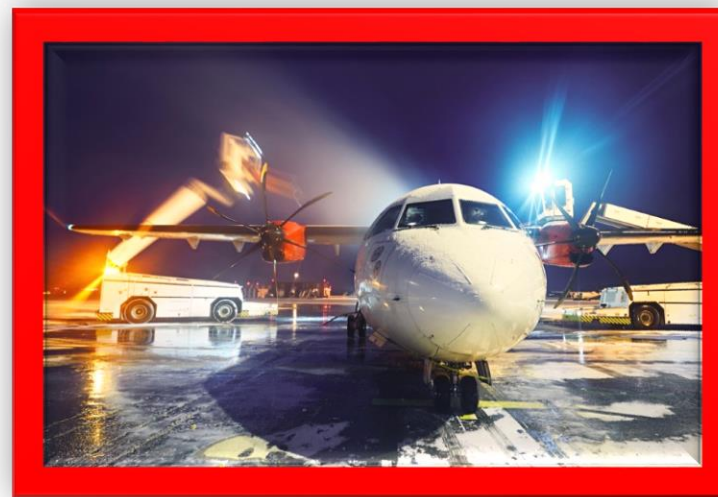
Konsekvens:

- Nokre som ikkje er registrert i dag vil måtte registrere seg
- Mindre behov for endringar av registrerte opplysingar

Råvarer

- Liste over råvarer som kan nyttast til gjødselproduksjon
- Råvarer som ikkje er på lista:
 - Må søke Mattilsynet som kan gi løyve
 - Dokumentere - nytteverknad
 - Dokumentere - ikkje fare for helse og miljø
 - Skal ikkje måtte avgrense mengda i gjødselvarer eller bruksområde for at det skal vera trygt

Strukturmateriale - kompostering

Tydelegare regelverkskrav enn i dag

Kan ikkje brukast som strukturmateriale:

- Kjemisk behandla treverk
- Rivningsvirke
- Rist- og silgods frå avløpsrenseanlegg
- Anna materiale som kan medføre ureining av produkta

Hygiene

- **Detaljerte krav til validering av **ny** hygeniseringsmetode**
 - Alle som ikkje er på lista til Norsk vann eller validert etter ABP
- **Overgang fra TKB til E.coli**
 - grenseverdi på 1000 CFU/g våtvekt
- **Maksimalt 2 spiredyktige ugrasfrø per liter ferdig vare**

Tungmetall

Ingen store endringar no - Arbeid for å auke kunnskapsgrunnlaget er starta. Klart om nokre år

Forslag:

- Krom - tilpassa til dei verdiane som er i økologiregelverket
- Arsen som et åttande tungmetall
- eigen grense for anleggsjord

Miljøgifter

Forslag skal leverast til departementet 30. april

Aktsomheitsplikt

- Blir vidareført
- Strengare krav til oppfølging

Grenseverdier?

- Kan bli innført for enkelte stoff
- COWI vurderer dette på oppdrag frå Miljødirektoratet

Næringsstoff i anleggsjord

Frå dagens 30% regel til vurderig av næringsinnhaldet i sluttproduktet (bruksområde og mengde)

Fosfor (lettløyseleg)

- Fram til 1. januar 2023
 - under 40 mg/100 g tørrstoff
- Etter 1. januar 2023
 - under 30 mg/100 g tørrstoff

Nitrogen

- 20 mg per 100 gram tørrstoff

Redusere avrenning til vassdrag

Framandlekamar

I dag:

- Over 4 mm
 - Glas, metal og plast – ikkje over 5 g/kg TS

Forslag fram til 2023:

- Over 2 mm
 - Glas, metal og plast – ikkje over 5 g/kg TS

Forslag etter til 2023:

- Over 2 mm
 - Glas, metal og plast – ikkje over 5 g/kg TS
 - Plast - ikkje over 2,5 g/kg TS

Tilsetjingar

Stoff og organismar som blir brukt i små mengder til å f.eks. forbedre prosesss, overflatebehandling, endre frigiving av næringsstoff, redusere lukt +

- Skal ikkje auke (av betyning) helse og miljørisikoen til produktet
- Kan berre brukast og markandsførast etter at dette er dokumentert (risikovurdering)

Takk for meg!